

NEMESVÁMOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJÁNAK
ÉS
TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZEINEK KÉSZÍTÉSE

II. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

VÉLEMÉNYEZÉSI TERVDOKUMENTÁCIÓ

MEGBÍZÓ:
Nemesvámos Község Önkormányzata
8248 Nemesvámos, Fészek u. 7.

2018. március

TERVEZŐK:

Településrendezés
Pápai Építész Stúdió Kft.
8500 Pápa, Eötvös u. 24.
Mezei László okl. építésmérnök
TT/É 19-0006

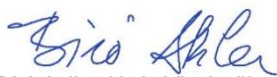
Tájrendezés, környezetvédelem
TÁJOLÓ-TERV Kft.
1147 Budapest, Rottenbiller u. 24.
Auer Jolán vezető terület- és településtervező
településrendezési zöldfelületi
és tájrendező vezető tervező
TT1,TK/1, TR 01-5003

Közlekedés
MOBIL CITY Mérnöki Tanácsadó Bt.
2131 GÖD, Bodza u. 2.
Dr. Macsinka Klára közlekedéstervező
KÉ-T, TRk-T/K1-d1

Közmű
KÉSZ Kft.
1016 Budapest, Naphegy utca 26.
Hanczár Emőke okl. gépészmérnök és községrendező szakmérnök
településtervezési energia-közmű, -hírközlés, -vízközmű tervező
TE, TH, TV 01-2418

Bíró Attila okl. építőmérnök
településtervezési energia-közmű, -hírközlés, -vízközmű tervező
TE, TH, TV 01-2456

NEMESVÁMOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ, TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK

Dokumentációk:

I. MEGALAPOZÓ VIZSGÁLATOK

II. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

III. TELEPÜLÉSSZERKEZETI TERV

IV. HELYI ÉPÍTÉSI SZABÁLYZAT

V. ALÁTÁMASZTÓ JAVASLATOK

VI/A. TELEPÜLÉSI ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

VI/B. TELEPÜLÉSI ÉRTÉKLELTÁR

VII. KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

TARTALOMJEGYZÉK

1.	Bevezetés	5
2.	Nemesvámos jövőképe	5
2.1	A településfejlesztési alapelvek rögzítése	6
2.2	Nemesvámos gazdasági jövőképe	6
2.3	Nemesvámos társadalmi jövőképe	7
2.4	Nemesvámos táji és természeti jövőképe	7
2.5	Nemesvámos épített környezetének jövőképe	7
3.	A koncepció célrendszere	9
3.1	A település átfogó fejlesztését szolgáló célok és részcélok meghatározása	11
3.1.1	A helyi gazdaság önfenntartó fejlesztése	11
3.1.2	Humán erőforrás fejlesztés	12
3.1.3	A települési környezet fejlesztése	13
3.2	Részcélok és a beavatkozások területi egységeinek meghatározása	14
3.2.1	A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata	16
3.2.2	A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	17
4.	Kiinduló adatok a további tervezési feladatokhoz	20
4.1	A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	20
4.1.1	Társadalmi adatok	20
4.1.2	Gazdasági adatok	21
4.1.3	Környezeti adatok	21
4.2	A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra	22
4.3	Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	23
5.	A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE	24
5.1	A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer	24

1. BEVEZETÉS

Nemesvámos község településfejlesztési koncepciója települési alapidokumentum. Hosszútávú fejlesztési döntés, amely az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 9/A. §. (1) bekezdésében foglaltakkal összhangban *"hosszú távra rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok és összefüggések figyelembevételével meghatározza a település jövőképét, javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására"*.

A koncepció készítését megelőzte a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) kormányrendelet 5. § (2) bekezdése szerint elkészített megalapozó vizsgálat, amely magába foglalja a régészeti örökség és a műemléki érték védelmével kapcsolatos szabályokról szóló 39/2015. (III. 11.) Korm. rendelet 68. e§-a szerinti örökségvédelmi hatástanulmány vizsgálati munkarészét is.

Jelen dokumentum a felsorolt vizsgálati munkarészek alapján került kidolgozásra és az általános célkitűzéseken túl célként tűzte ki a fejlesztési irányok tömör és tiszta megfogalmazását. A koncepció három fő fejezetre tagolódik:

- meghatározza a község gazdasági, társadalmi, táji, természeti, épített környezetére, térségi szerepére vonatkozó jövőképet,
- megfogalmazza a jövőkép eléréséhez szükséges átfogó és részcélokat, valamint
- összefoglalja a további tervezési feladatok kiinduló adatait.

2. NEMESVÁMOS JÖVŐKÉPE

Vámos falut a gazdag őskori és római kori múltja mellett a középkor tette nemessé, adott neki tartást, öntudatot és szellemet.¹ Ez a sokféle kiváltsággal gazdag, elszegényedett és megvetett nemesi életforma, a település mai közösségébe áthozott örökség egyben kötelesség:

Noblesse oblige — a nemesség kötelez!

A település mai lakóinak **kötelessége**, hogy feltárják, védjék, megőrizték és ápolják a honfoglalás előtti népek, a rómaiak, a nemesek és jobbágyok, katolikusok és protestánsok által alakított és formált sajátos természeti és épített környezetet, a hagyományokat, kulturális javakat,

kötelessége, hogy fejlessze gazdaságát, teremtsen feltételeket a következő nemzedékek oktatása, egészséges életfeltételei, munkája és kikapcsolódása számára,

kötelessége, hogy megőrizze és gyarapítsa a helyi közösségeket, nyitott legyen a térségi, hazai és határon túli társadalmi, valamint kulturális együttműködés fórumai számára.

Nemesvámos településfejlesztési koncepciója a 2030-ig terjedő időszakra kijelöli a község helyét a hazai és a térségi településhálózatban, bemutatja a község társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetének jövőbeni állapotát. Ez a jövőkép a településen belül évszázadok óta zajló folyamat további szakaszának előrejelítése, amely egyben egy új, egy másfajta gondolkodás, szemlélet eredményeként létrejövő állapotot is felvázol.

A község jövőképe a helyi társadalmi és gazdasági szereplők aktív közreműködésével és bevonásával készült; értékek, érdekek, szándékok egymással harmonizáló egysége, ami találkozik az érdekeltek egyetértésével és

¹ A település "nemes" előtagja mégis csak 1909-ben nőtt egybe a Vámos névvel.

szándékával, a jövő cselekvéseit motiválja. Nemesvámos jövőképe a község történelmi, társadalmi, gazdasági és földrajzi adottságaira, lehetőségeire, valamint erőforrásaira (népesség, gazdaság, infrastruktúra, környezeti és egyéb értékei) épít, vonzó, megvalósítható állapotot körvonalaz.

A koncepció alapvető üzenete, hogy a múlt örökségének kötelezettségéből kiindulva Nemesvámos megteremti és biztosítja valamennyi polgárának jövőjét, másrészt valamennyi polgára bízik Nemesvámos jövőjében annak érdekében, hogy megfogalmazhassa a település jövőképét:

Nemesvámos őseitől örökölt köteletségét megtartva feltárja, védi és ápolja történelmét, kultúráját és hagyományait. Nemes település kíván lenni, amely tudást, munkát, lakhatást, egészséget és élhető környezetet biztosít lakói számára. Független település, amely aktív tényezője a térségi integrációnak és gazdasági fejlődésnek.

2.1 A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI ALAPELVEK RÖGZÍTÉSE

Nemesvámos történelmi fejlődése sajátos karakterű településsé formálta a községet, megőrizve a római villagazdaság, a nemesi és jobbágyi birtokszerkezet települési struktúráját és teret adva a 20. század dinamikus ütemű modern faluépítési megmozdulásainak és a nagyüzemi mezőgazdaság és ipar térhódításának. A megyeszékhely vonzáskörzetében, viszont attól egészséges távolságban a településen élő lakosság a városi életformák és a falusi lét között keresi helyét és identitását. A tudatvesztés, a bizonytalan útkeresés állapotát megelőzve kerültek megfogalmazásra a **település fejlesztésének** alábbi **alapelvei**:

- Harmonikus és kompakt település, fejlődés határok között
- Természeti, épített és kulturális értékek feltárása, ápolása és védelme
- Növekedés a település eltartó képességének függvényében
- Településfejlesztés a rehabilitációs folyamatokkal egyensúlyban
- Gazdasági potenciál és a versenyképesség növelése, innováció
- Élhető környezet, kiegyensúlyozott társadalom
- Identitástudat, lokálpatriotizmus
- Esélyegyenlőség, tudás alapú társadalom

Az alapelvek elfogadását tükrözi a község 2030-ra vonatkozó gazdasági, társadalmi, táji és természeti, épített környezetére, továbbá térségi szerepére vonatkozó jövőképe.

2.2 NEMESVÁMOS GAZDASÁGI JÖVŐKÉPE

Nemesvámos gazdasága 2030-ban az alábbiakkal jellemezhető:

- A község ipari parkjában az ipari termelés jól meghatározott részévé válik a térség és a megye gazdasági potenciáljának, kiemelkedő szerepet kapnak a termelő és a magas hozzáadott értékű (pl.: gépipari, informatikai, logisztikai, élelmiszer feldolgozó) vállalkozások.
- A község mezőgazdasági struktúrája megújul, a nagyüzemi gazdálkodás mellett a háztáji gazdálkodók is korszerű technológiával termelnek, piacaik stabilak, a mezőgazdasági területhasználat intenzív. Létrehozása kerül és eredményesen működik a helyi termelői piac. A faluban önálló élelmiszertermelő- és elosztó hálózat jön létre.
- A községben bejegyzett kis- és középvállalkozások működőképeseek, hálózati és klaszter kapcsolataik stabilak, tökéllátottságuk jó.
- A gazdasági társaságok eredményei hozzásegítik az önkormányzatot az önfenntartó település megvalósításához.
- A településen a gazdaságilag aktív lakosság aránya az országos átlagnál jobb, munkanélküliségi rátája az országos átlag alatti.

2.3 NEMESVÁMOS TÁRSADALMI JÖVŐKÉPE

Nemesvámos társadalma 2030-ban az alábbiakkal jellemezhető:

- A község lakónépessége stagnál vagy kismértékben nő, az országos átlagnál magasabb a községben a születéskor várható élettartam és pozitív a község vándorlási egyenlege, lakosságvonzó képessége nő.
- A fiatalok családalapítási hajlandósága az országos átlagnál jobb, mert biztosított jövőjük, egzisztenciális biztonságban élnek.
- A Nemesvámoson élő és az ide érkező fiatalok lehetőséget látnak tehetségük kibontakoztatására, boldogulásukat a községben képzelik el; a korábban elköltözöttek szívesen térnek vissza a községbe, mert biztosítva látják jövőjüket.
- Nemesvámos lakosságának egészségi állapota jó, testi és lelki kiegyensúlyozottságukat a közösségi élet, valamint a rekreációs lehetőségek széles tárháza támogatja. Az egészségügyi ellátó rendszer magas színvonalú.
- A településen élők jövedelmi viszonyai jók, az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem eléri vagy meghaladja az országos átlagot.
- Nemesvámos nyitottan, befogadóan várja a településért tenni akaró, idetelepülő szakembereket, akik új szemléletet, friss gondolatokat hoznak a községbe.
- Nemesvámos biztonságos község, az itt élők, ill. az ide érkezők személyi-, vagyoni- és környezeti biztonsága az országos átlagnál jobb.

2.4 NEMESVÁMOS TÁJI ÉS TERMÉSZETI JÖVŐKÉPE

Nemesvámos táji és természeti állapota 2030-ban az alábbiakkal jellemezhető:

- Harmonikusan él egymást mellett a település motorját képező gazdasági környezet és a kultúrtáj. A sérült tájképi, környezeti elemek rehabilitációja, rekultivációja megvalósul.
- Az erdősült, valamint a mezőgazdasági területek, a vizes élőhelyek, vízgazdálkodási területek fenntartása és művelése biztosított. Nem marad "gazdátlanul" egy talpalatnyi föld sem.
- A községi és külterületi zöldterületek összefüggő zöldfelületi rendszert alkotnak. Legalább a zöldfelületi szempontból szerkezeti jelentőségű utcákban egységes fasorok jelennek meg.
- A lakosság aktív szerepet vállal a zöldterületek fenntartásában és fejlesztésében.
- Elérhető zöldfelület biztosított minden községlakó számára.

2.5 NEMESVÁMOS ÉPÍTETT KÖRNYEZETÉNEK JÖVŐKÉPE

Nemesvámos épített környezete 2030-ban az alábbiakkal jellemezhető:

- A fenntartható fejlődés cél- és eszközrendszere mellett egyre nagyobb hangsúlyt kap a harmonikus épített környezet ideológiája, fejlődés határok között.
- Megvalósul a történelmi településközpont kompakt rehabilitációja, megújul és gazdagodik az intézményi, egyházi épületek és környezetük közösségi, köztéri szerepe. A szakszerűtlen és spontán átalakítások az építéskori értékek tiszteletben tartásával és rekonstrukciójával, a kortárs építészet eszköztárával nem mellőzve folyamatosan szűnnek meg.

- Az új faluközpont igazgatási, közösségformáló szerepe megerősödik, az intézmények és környezetük összehangoltan fejlődik.
- A sajátos kistelkes szerkezetű településközpont élhető és megújuló területté alakul.
- A két településközpont között rendezett közterületi, zöldfelületi tengely teremt kapcsolatot. Kiépül a Balácától a Tekeres-völgyig húzódó összefüggő gyalogos-kerékpáros zöldfelületi rendszer.
- A települési közszolgáltatások infrastruktúrája, épületállománya kiépült és fejleszthető.
- A közösségi lét fórumai (közterek, épületek, egyházi létesítmények) biztosítottak és fenntartásuk megoldott.
- Nemesvámos lakossága egészséges, egészségügyi határérték alatti, por- és zajmentes környezetben él.
- A település épített környezete közművesített, tiszta, rendezett és környezetbarát.
- Az alacsony intenzitású (zöldfelületi, vízközei, kiskerti) területek létesítményei harmonikusan élnek együtt a táji környezettel.
- A község ingatlanpiaci kínálata rugalmasan követi az igényeket, a lakóterületek élhetőek és fenntartásuk biztosított.
- A közszolgáltatások mindenki számára elérhetőek, biztonságosak, magas színvonalúak.
- A község közlekedési kapcsolatai, közúthálózata kiépített, folyamatosan fenntartható és üzemeltethető.
- A gazdasági területek intenzíven hasznosítottak, a **szennyezett** területek folyamatosan megszűnnek. A lakó- és vegyes területek, valamint a gazdasági területek közötti közlekedési kapcsolatok (gyalogos, kerékpáros, gépjármű) jók.
- A térségi közösségi közlekedés magas színvonalú, fenntartható és mindenki számára elérhető.
- A település arculata egységes és mindenki által elfogadott elvek szerint formálódik (arculati kézikönyv).

3. A KONCEPCIÓ CÉLRENDSZERE

A Veszprém Megyei Közgyűlés 62/2013 (XII.19.) számú határozatával fogadta el a Veszprém Megyei Területfejlesztési Konceptiót. A koncepció Veszprém megye fejlesztésének 2020-ig tartó átfogó céljait az alábbiakban határozta meg:

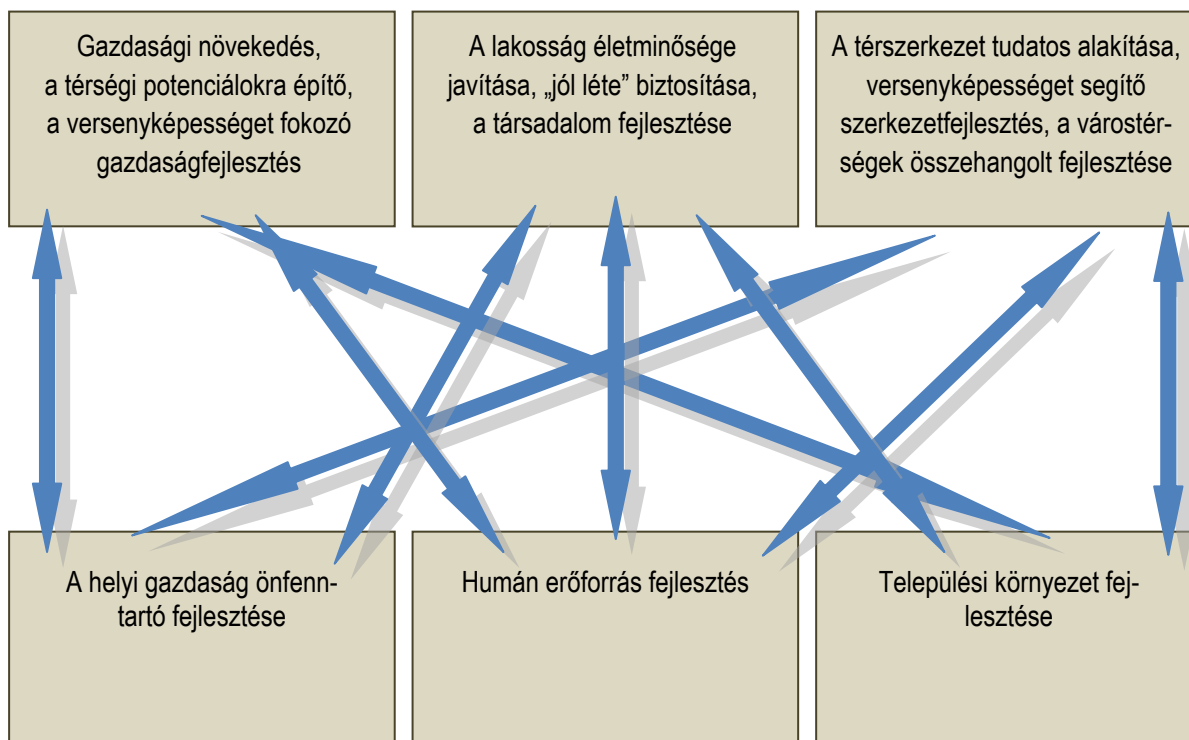
1. Gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet fokozó gazdaságfejlesztés
2. A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a társadalom fejlesztése
3. A térszerkezet tudatos alakítása, versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés, a községtérsegek összehangolt fejlesztése

A megyei koncepcióban Veszprémi várostérsegre (ideértve Nemesvámos közigazgatási területét is) megfogalmazott fejlesztési célokat Nemesvámos településfejlesztési koncepciója figyelembe vette. A megyei területfejlesztési koncepció átfogó céljaihoz igazodva Nemesvámos jövőképe a településfejlesztés prioritásait a következő átfogó célokban határozza meg:

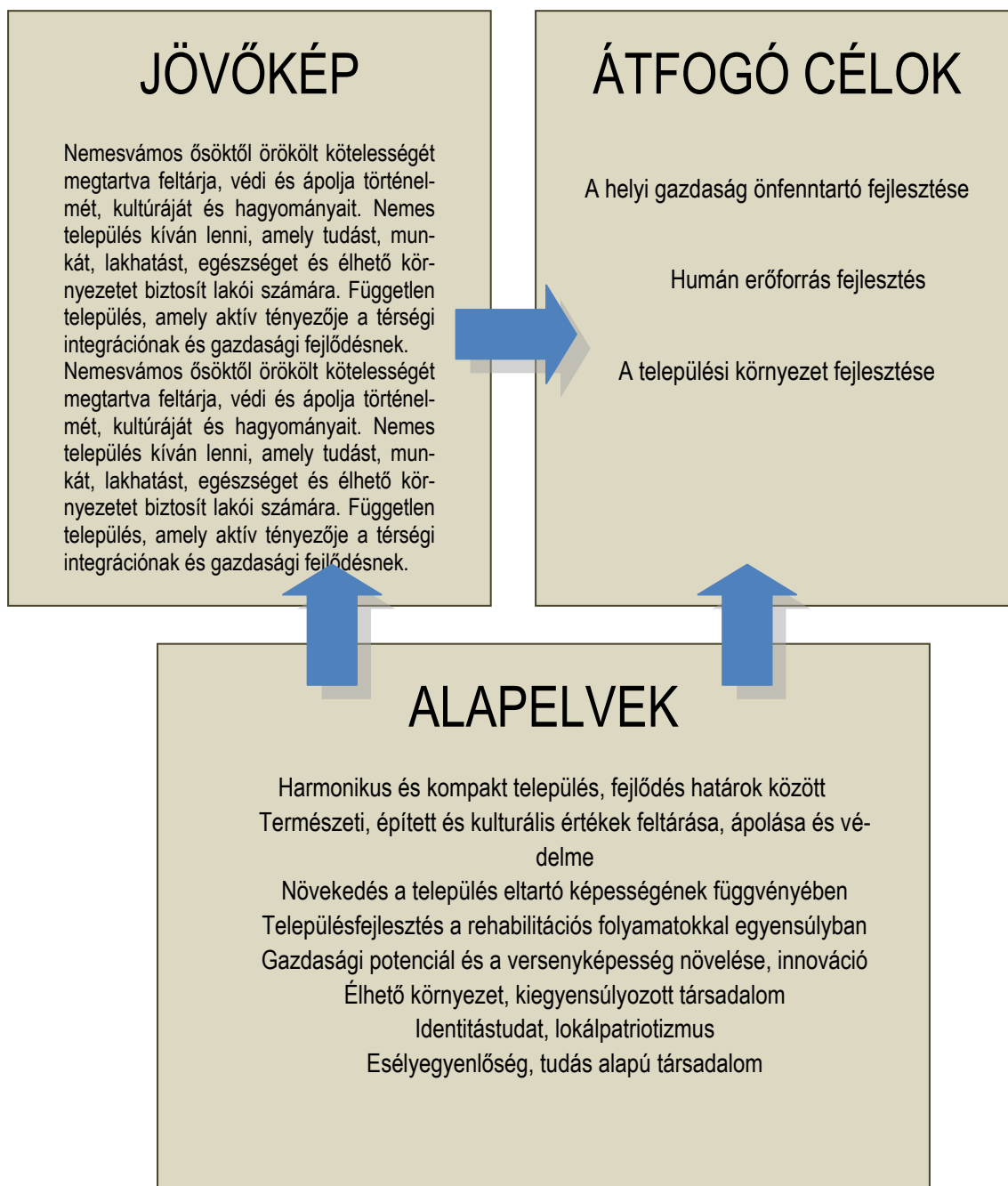
- A helyi gazdaság önfenntartó fejlesztése
- Humán erőforrás fejlesztés
- A települési környezet fejlesztése

A célok megvalósítása során

A megyei és a települési átfogó fejlesztési célok kapcsolatrendszere az alábbi ábrával jellemezhető:

Az ábra a jövőkép, az azok megvalósítását szolgáló célok és alapelvek kapcsolatát mutatja be.

3.1 A TELEPÜLÉS ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSÉT SZOLGÁLÓ CÉLOK ÉS RÉSZCÉLOK MEGHATÁROZÁSA

A jövőképpen megfogalmazott fejlesztési irányok elérése érdekében kerültek megfogalmazásra azok a 10 évet meghaladó időtávra érvényes általános és komplex hosszútávú célkitűzések, amelyek alapját képezik a közép-, illetve rövidtávú célok kijelölésének.

Nemesvámos településfejlesztési koncepciója a három átfogó célon belül különböző részcélokat fogalmaz meg. A részcélok az átfogó célokkal harmonizálnak, azok megvalósítását segítik.

3.1.1 A helyi gazdaság önfenntartó fejlesztése

Nemesvámost és ezen belül Vámos község történelmét a feudális viszonyok között fejlődő és alakuló egyházi, nemesi birtokrendszer és az ehhez kapcsolódó földművelés, állattenyésztés valamint erdőgazdálkodás határozta meg. A mezőgazdaság és erdőgazdálkodás súlya a reformkori birtokváltások és a szocialista birtokrendszer kialakulását követően is megmaradt, majd a rendszerváltás után a gazdálkodás mellett a település gazdaságában egyre nagyobb teret nyernek az ipari termelő üzemek. Annak ellenére, hogy a megyeszékhely közelsége munkát biztosít a település számos lakója számára, a helyben működő gazdasági társaságok, mezőgazdasági és ipari termelő vállalkozások alapjaiban meghatározzák Nemesvámos gazdaságát és biztos alapot jelentenek a fenntartható települési célok megvalósítására.

A település gazdasági potenciálja, termelő ereje alapjaiban határozza meg a fejlődés lehetőségeit. A település célja megtartani, fejleszteni és gyarapítani minden olyan termelő tevékenységet, amely elegendő jövedelmet teremt a fenntartható fejlődés számára. Minimális cél a gazdasági stabilitás, a fenntarthatóság elérése, a gazdaság szereplőinek olyan szintű termelési lehetőségekhez juttatása, amely forrásai fedezni képesek a település működési szükségleteit és ezen túl hozzájárulnak a társadalom anyagai és szellemi gyarapodásához, biztosítják a szociális, egészségügyi ellátás feltételeit.

Nemesvámos elkötelezett híve és helye a gazdasági termelésnek, a versenyképesség növelésének mind az ipar mind a mezőgazdaság tekintetében. A község célja, hogy a jövedelmek minél nagyobb arányban helyben teremthetők legyenek és többségében helyben kerüljenek felhasználásra. A település elfogadja és eszközeivel támogatja a települési léptéket meghaladó ipari, gazdasági területfejlesztést, azonban a település lakosságának védelme érdekében felügyeli és ellenőrzi a fejlesztés környezeti hatásait. Nem támogatja a környezetre jelentős hatást gyakorló gazdasági tevékenységek megjelenését. Emellett teljes nyitottsággal és befogadókészséggel áll a település az innovációs folyamatok előtt.

A háztáji gazdaságok, mezőgazdaságban működő kis- és középvállalkozások támogatásával, bevonásával fejleszteni szükséges a helyi termelői és értékesítési rendszereket annak érdekében, hogy a vásárlókat a helyben megtermelt termékek fogyasztására ösztönözze.

A történelmi örökség feltárt emlékei úm. a különösen értékes római kori villagazdaság, a középkori faluközpont, a Tekeres-völgy alapot teremtenek a turisztikai szektor további fejlődésének, a vendéglátás, a falusi turizmus térhódításának.

Nemesvámos Veszprém várostérségében, partnerségi viszonyban, a kistérségi munkamegosztást szem előtt tartva kívánja kapcsolatait fejleszteni a környező településekkel. Ki kívánja venni részét a szociális és egészségügyi ellátás, az oktatás intézményrendszerének biztosításában, szükség esetén kiépítésében és működtetésében.

A régiós és kistérségi célokat elfogadva helyet kíván adni az innovációs tevékenységeknek. Potenciális tere a kistérségi munkahelyteremtésnek és foglalkoztatásnak. Támogatja a közlekedési infrastruktúra, az energiaellátás, vízellátás, vízrendezés és a közösségi közlekedés kistérségi fejlesztési irányait.

RÉSZCÉLOK:

- 3.1.1.1 Új beépítésre szánt fejlesztési területek kijelölése és rendezése
- 3.1.1.2 Már működő stratégiai jelentőségű iparágak (gépgyártás, élelmiszer feldolgozás, logisztika) mellé új, a környezetre jelentős hatást nem gyakorló iparágak, energiatelepek, továbbá nemzetközi és hazai szolgáltató központok telepítése
- 3.1.1.3 Szakképzés, gyakorlati képzés, szakmai átképzés támogatása
- 3.1.1.4 Kis- és középvállalkozások beszállítói akkreditáltságának támogatása
- 3.1.1.5 Vonzó befektetői környezet kialakítása
- 3.1.1.6 Mezőgazdasági telephelyek fejlesztése
- 3.1.1.7 Mezőgazdasági profil- és termékváltás támogatása
- 3.1.1.8 Helyi termelői értékesítési rendszer, termelői piacok kiépítésének támogatása
- 3.1.1.9 Tudásgazdaság megteremtése, ill. megerősítése.
- 3.1.1.10 Kistérségi intézményfenntartó hálózat fejlesztése
- 3.1.1.11 Közös kistérségi képzési programok megvalósítása
- 3.1.1.12 Térségi közlekedési infrastruktúra hálózat (közúthálózat, kerékpárút hálózat) fejlesztése
- 3.1.1.13 Térségi, kistérségi turisztikai programcsomagok kidolgozása, megvalósítása és működtetése
- 3.1.1.14 Gazdasági együttműködési megállapodások, vállalkozások támogatása
- 3.1.1.15 Innovációs együttműködés

3.1.2 Humán erőforrás fejlesztés

Nemesvámos települési öntudatának erősödéséhez a település fizikai erején túl a szellemi tőke, a humán infrastruktúra folyamatos fejlődését, fejlesztését el kell tudni érni. Cél a művelt, képzett és tanult társadalom. Érettségi vagy szakma minden fiatalnak. Biztosítani kell a tanulás lehetőségét a lecsúszott társadalmi rétegekben éppúgy, mint a családi vagy szociális problémákkal küzdő fiatalok esetében. Meg kell találni a gazdasági profilváltás miatt szükséges felnőtt átképzési lehetőségeket, helyet kell adni az idősök tanulási, művelődési igényeinek. A nemzetiségi, vallási vagy egyéb közösségek, fórumok tevékenységét támogatni, erősíteni kell. Az ezekhez szükséges infrastruktúrát a település eltartó képességének függvényében rehabilitálni, illetve fejleszteni szükséges.

Fejleszteni szükséges az egészségügyi és szociális ellátó rendszert. El kell kerülni, hogy bárki a faluban ellátatlan legyen, magára maradjon. Az ehhez szükséges információs rendszereket és infrastruktúrát, személyi feltételeket biztosítani kell. Lehetőség szerint a gazdasági szektor önkormányzati bevételeiből, valamint a kiegészítő állami és uniós támogatási rendszerekből meg kell teremteni a fejlesztések forrásait.

RÉSZCÉLOK:

- 3.1.2.1 Nemzetiségi csoportok tevékenységének támogatása
- 3.1.2.2 Hagyományőrző néprajzi csoportok, együttesek tevékenységének támogatása
- 3.1.2.3 Egyházi közösségek és programok támogatása
- 3.1.2.4 Önképzőköri tevékenységének támogatása
- 3.1.2.5 Ösztöndíjrendszer kidolgozása a hátrányos helyzetű fiatalok oktatásának támogatására
- 3.1.2.6 Felnőttképzés, átképzés támogatása
- 3.1.2.7 Informatikai képzés minden korosztálynak
- 3.1.2.8 Iskolai napközi otthonos foglalkozások, szakkörök támogatása
- 3.1.2.9 Óvodai ellátás támogatása a hátrányos helyzetűek számára
- 3.1.2.10 Bölcsődei szolgáltatás biztosítása 2018. december 31-ig
- 3.1.2.11 Nyelvtanulás támogatása
- 3.1.2.12 Idegen nyelvű óvodai, iskolai ellátás fejlesztése
- 3.1.2.13 Vállalkozási ismeretek oktatása
- 3.1.2.14 Emelt szintű egész éves közmunka programok
- 3.1.2.15 Egészségház korszerűsítése, a településrészek egészségügyi ellátó intézményrendszerének fejlesztése
- 3.1.2.16 A közétkeztetés személyi és infrastrukturális feltételeinek javítása

3.1.2.17 Akadálymentes intézményrendszer és közlekedési lehetőségek biztosítása

3.1.2.18 Időskori ellátó rendszer és intézmények fejlesztése, bővítése, apartmanházak létesítése

3.1.2.19 A lakosság egészségtudatosságának fejlesztése

3.1.3 A települési környezet fejlesztése

Erősíteni szükséges a település megtartó erejét. El kell érni, hogy a képzett munkaerő a településen belül maradjon. A település általános környezeti állapotát meg kell óvni a gazdasági termelésből adódó környezeti terhelésektől, emellett biztosítani kell a természeti környezet értékeinek ápolását és fejlesztését. A települési infrastruktúra hálózatot a kompakt település elveit szem előtt tartva fejleszteni és fenntartani szükséges. A hiányzó elemeket ki kell építeni. El kell kerülni a beépítésre szánt területek aránytalan, olyan léptékű növekedését, amelyek már azok fenntarthatóságát veszélyeztetik. Ki kell dolgozni az amortizálódó területek (pl. faluközpont lakóterületei) megújulásának módszerét, iparfejlesztési és lakáspolitikát. Biztosítani kell a rekreációs, szabadidős és sport tevékenységek feltételrendszerét. Bővíteni kell a helyi közszolgáltatások körét lehetőséget adva többek között a minőségi kereskedelmi szolgáltatások, a helyi termelői és értékesítési hálózatok fejlődésének. Törekedni kell a korszerű energiagazdálkodásra, támogatni kell a megújuló energiák használatához kapcsolódó fejlesztéseket.

A rómaiak és Vámos község népeinek öröksége az ókortól kezdve meghatározza az itt élők hovatartozását mind lakóhelyi, mind kulturális, vallási kötődésüket tekintve. A településre a társadalmi mobilitás nem jellemző, a lokálpatrióta szellemiség gyökerei a településen évszázadok óta megtalálhatók. Ennek ismeretében erősíteni kívánja a település a vámosiak öntudatának és közösségeinek erősödését, amelyek egyben erősítik Nemesvámos község identitásának egységét is. Fel kell tárnai a történelmi, kulturális, természeti és épített örökség még rejtett vagy elhanyagolt elemeit, értékeit és lehetőséget kell biztosítani a településen élőknek, hogy ezeket az értékeket elérjék, ápolják, az értéket a településen kívül képviseljék vagy népszerűsítsék.

A települési arculat formálása érdekében társadalmi konszenzuson alapuló faluképi arculati rendszer kiépítését kell támogatni, amely biztosítja a települési értéktár elemeinek gyarapodását.

RÉSZCÉLOK:

- 3.1.3.1 Helytörténeti, régészeti, kulturális értékek feltárásának támogatása
- 3.1.3.2 Az épített örökség értékeinek felmérése, védelmének és megújításának támogatása
- 3.1.3.3 Közösségi helyek fejlesztésének támogatása (kávéház- és kocsmaprogram, ifjúsági klub)
- 3.1.3.4 Települési közlekedési infrastruktúra fejlesztése
- 3.1.3.5 Közműhálózatok fejlesztése
- 3.1.3.6 Közösségi közlekedés hálózatának fejlesztése
- 3.1.3.7 Kerékpáros közlekedés és közlekedési hálózat fejlesztése
- 3.1.3.8 Rehabilitációs lakáspolitiká kidolgozása
- 3.1.3.9 Védett épített örökség komplex megújításának támogatása
- 3.1.3.10 A két települési központ közterületeinek rehabilitációja, közösségi köztéri funkciók fejlesztése
- 3.1.3.11 A két települési alközpontot összekötő összefüggő közterületi, zöldfelületi rendszer kiépítése
- 3.1.3.12 Kereskedelmi szolgáltatások körének bővítése, termelői piac, kisbolthálózat fejlesztése
- 3.1.3.13 Lakóépületek, középületek energetikai megújítása, megújuló energiák használatának támogatása
- 3.1.3.14 Megújuló energiát hasznosító telepek létesítése
- 3.1.3.15 A Séd-patak völgyének tájrehabilitációja, vízrendezése
- 3.1.3.16 A község turisztikai szolgáltatásainak, szálláshelyeinek bővítése
- 3.1.3.17 Turisztikai látogatóközpont fejlesztés a római kori villagazdaság területén
- 3.1.3.18 Sport, szabadidős, rekreációs területek, létesítmények fejlesztése
- 3.1.3.19 Balácától a Tekeres-völgyig húzódó összefüggő gyalogos-kerékpáros zöldfelületi rendszer kiépítése
- 3.1.3.20 A Tekeres-völgy szabadidős, rekreációs szolgáltatásainak fejlesztése, tanösvény kiépítése
- 3.1.3.21 Rehabilitációs program kidolgozása a faluközponti lakóterületek megújulására
- 3.1.3.22 Szelektív hulladékkezelő rendszer és szolgáltatások fejlesztése, az illegális hulladéklerakók felszámolása
- 3.1.3.23 Növekvő közbiztonság
- 3.1.3.24 WEB-es területi információs rendszerek kiépítése

3.2 RÉSZCÉLOK ÉS A BEAVATKOZÁSOK TERÜLETI EGYSÉGEINEK MEGHATÁROZÁSA

A koncepció a történelmi fejlődést, a kialakult hagyományokat és a települési identitás erősítését figyelembe véve 7 településrészt határol le.

1. Ófalu

Az Ófalu településrész megegyezik a történelmi Vámos falu területével: a mai Kossuth Lajos utcáról keleti irányba a Dózsa György utcáig, nyugati irányba pedig a Petőfi Sándor utcáig az egykori nemesi telkek birtokhatáráig nyúlik. Nemesvámos hagyományosan egyutcás falu volt. Az eredetileg hosszú szalagtelkekből álló település telkei a családok bővülésével fokozatosan –jellemzően zárt sorú beépítéssel– apró telkekre darabolták. Ezt követően a tulajdonviszonyok változásával szűk utcákat –közöket– létesítettek a belső lakótelkek megközelítésére. A keskeny utcácskák név nélküliek, a lakóházakat a Kossuth utcára számozták. Az egykori faluközpont a főút forgalma és a szűk közterületi szakaszok miatt egyre veszít központi szerepéből, viszont az épített örökség leggazdagabb elemei itt találhatók. A területhez jelentősebb átmenet nélkül kapcsolódnak az új gazdasági területek és a kertvárosias beépítések. A történelmi településközpont átalakulóba van, sajátos karaktere az új beépítésekkel, átalakításokkal nagyon vegyes utcaképeket mutat.

2. Kertváros

A történelmi településmag a 20. század végétől kezdődően további településrészekkel bővült. Az új kertvárosias beépítések a településmaghoz jelentősebb átmenet nélkül kapcsolódva, déli és keleti irányban, a '60-as, '70-es évek lakásépítési hulláma következtében alakultak ki. Nagyon sok Veszprémben vagy a környéken dolgozó, beköltöző telepedett le itt a megyeszékhelyhez közeli új utcákban. A kertvárosi részekre a szabályos telekstruktúra jellemző. A telkek kisebbek, szabályos rendben helyezkednek el, rajtuk jellemzően egy-egy lakóépület található. Ezen a területrészen kerül kialakításra az új településközpont, melynek első fontos intézménye a polgármesteri hivatal.

3. Balácsa

Területe megegyezik az egykori római villagazdaság feltárt és jelzett határaival.

4. Iparterület

A gazdasági területek az egykori termelőszövetkezet környékén, valamint a 77-es országos főút közelében jöttek létre közel a szomszédos lakó és intézményi területekhez. Nemesvámos jelentős szerepet tölt be a Veszprémi térség gazdasági életében. Számos neves hazai és külföldi tulajdonú vállalkozás működik a településen. Nemesvámos főbb gazdasági ágazatai a szerszám –és gépgyártás, a műanyag –és fémmegmunkálás/feldolgozás, élelmiszergyártás, valamint kiemelendő a növényápolási szerek gyártása is.

5. Vámosi-felső- és alsó-erdő

Nemesvámost a 77. sz. főút két részre osztja: az úttól délre eső területet hívták a helyiek Alsó határnak, az északra eső részt pedig Felső határnak, az erdők hasonlóan tagolódtak.

Ennek megfelelően az északi részen elterülő erdőket Vámosi-felső erdőnek hívják. Nemesvámos ezen északi része a Déli-Bakony hegyvonulatához tartozik. A Bakony délkeleti peremének hegyei adták a vámosi építkezések kő- és faanyagát. Szinte mindegyik hegyből bányásztak követ a helyi építkezésekhez. De az erdő minden ajándékát felhasználták az itt élők (vadásztak, gombáztak, méhészkedtek, vadgyümölcsöket gyűjtöttek stb.) Az északi hegylábi terület egyik kiemelkedő értéke a Nemesvámosi Szár-hegy is, mely értékes pannon növénytakarásai miatt kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület, az országos és a nemzetközi, közösségi jelentőségű Natura2000 ökológiai hálózat része. A Felső-erdő területe valamint a Tekeress-völgy bizonyos részei a Veszprém megye Területrendezési Tervében kijelölt kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezetébe tartozik.

A 77. sz. főúttól délre eső területen fekszik a Vámosi-alsó-erdő nevet kapta. Az 1878. január 3-i keltezésű erdőtagosítási ügyben keletkezett iratban nevesítették a Felső-erdőt és meghatározták az Alsó-erdő helyét is: „a községtől délnyugatnak fekvő úgy nevezett alsó erdő”.

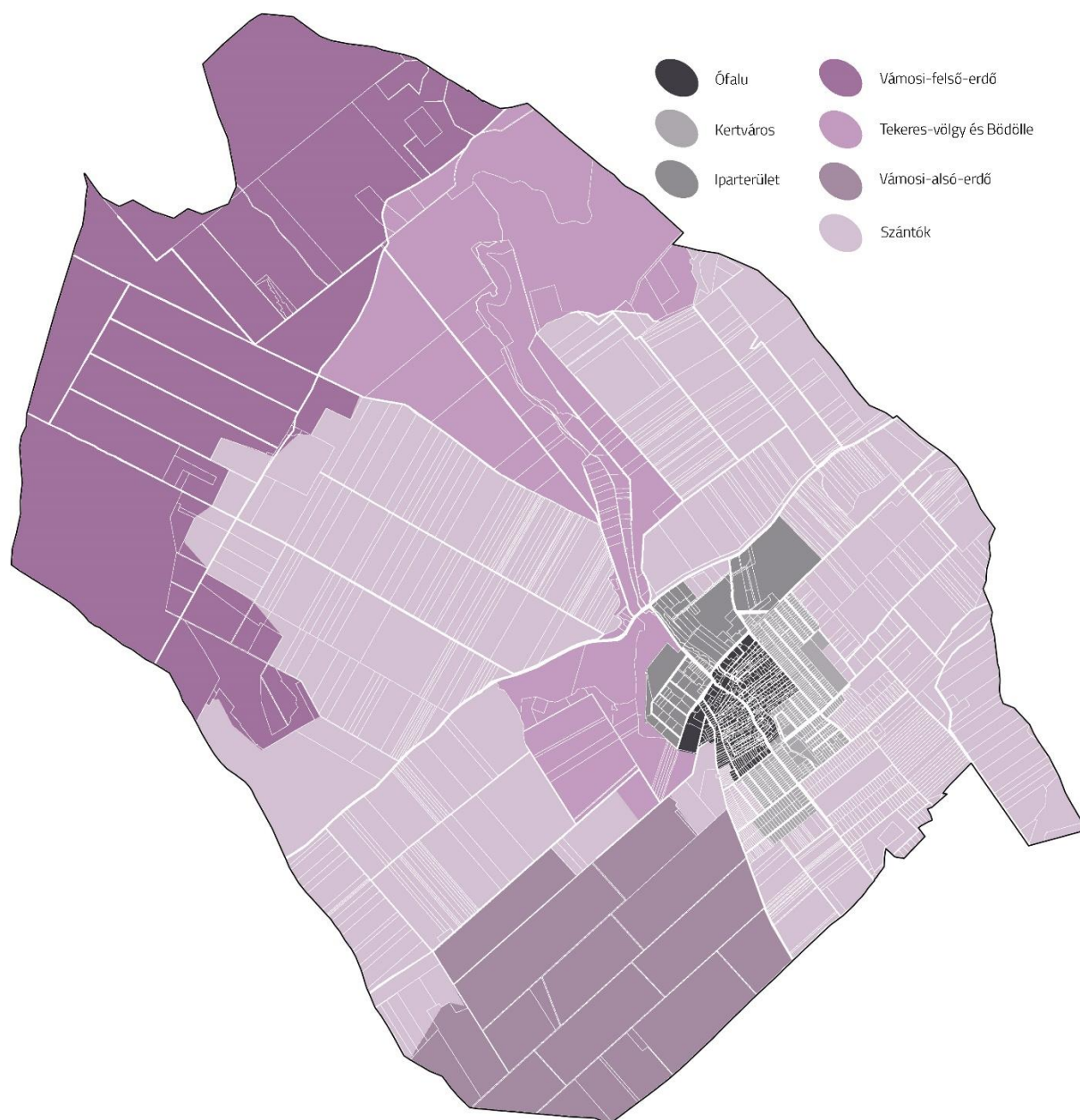
6. Tekeress-völgy és Bödőlle

Nemesvámos meghatározó színfoltja a Séd-völgy egyik mellékvölgye, a Tekeress-völgy. A völgy a településtől nyugatra a Bödőlle-dűlő nevű magaslati területen kezdődik és északnyugati irányban mélyülve és szélesedve

vezeti le a Tekeres-patak gyér vizét a Veszprémi-Séd patakba, a Csatárhegy lábánál. A Bődölle ma erdős sávokkal körülvett gyepes terület, sok hagyásfával, mely magas élőhelyi minősége miatt az Országos Ökológiai Hálózat részét is képezi. Mielőtt eléri a hegyvidéki részt erdősávok és rétek, legelők kísérik a Tekerest. Az erdőbe beérve a réteket és legelőket szurkodvölgy váltja fel. A völgy értek élőhelyei számos értékes növényfaj számára nyújtanak otthont, így az a nemzetközi, közösségi jelentőségű Natura2000 ökológiai hálózat és az Országos Ökológiai hálózat részét is képezi. A Tekeres-völgy településrész egyes részei a Veszprém megye Területrendezési Tervében kijelölt kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület övezetébe tartozik.

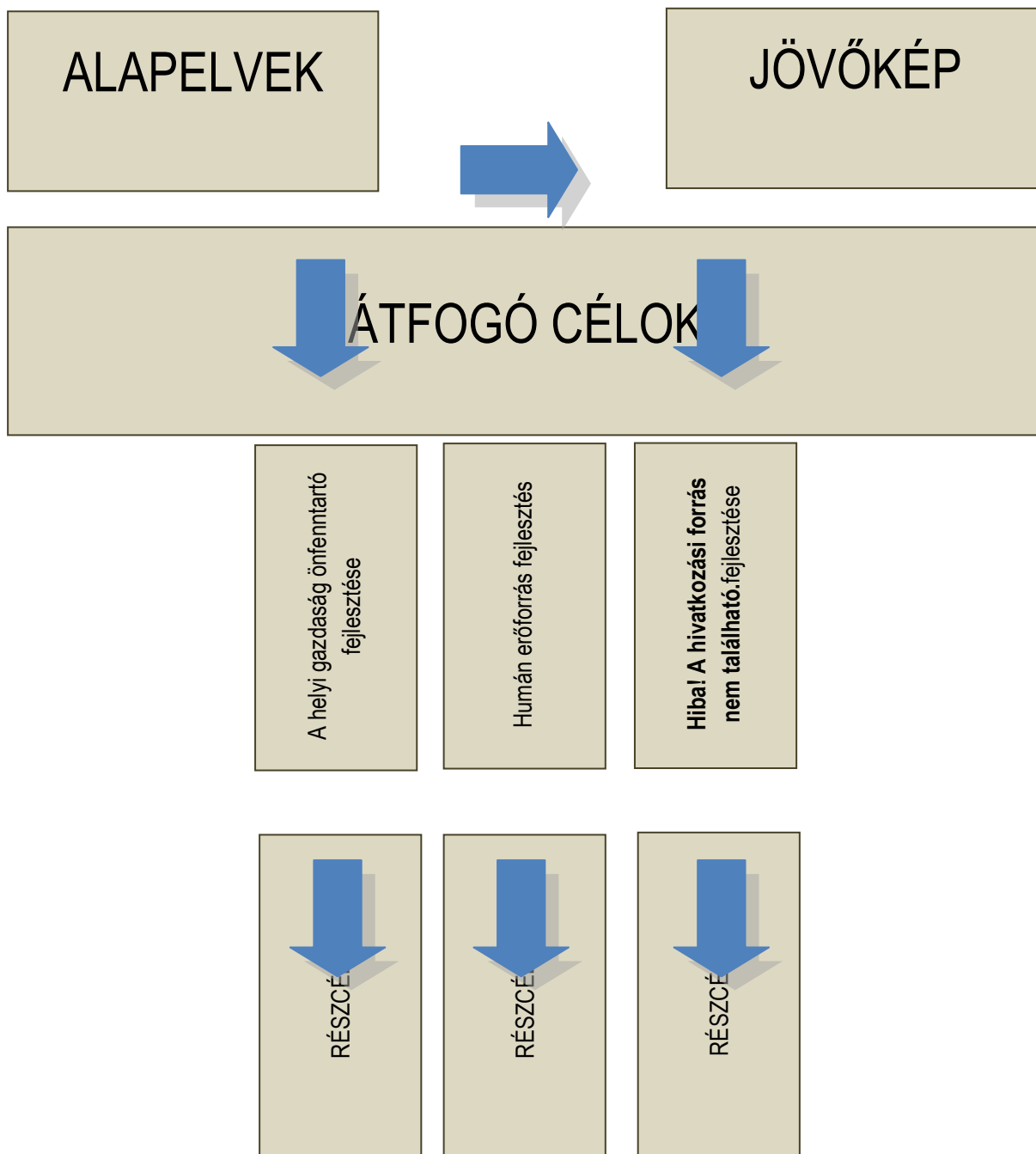
7. Külsőterületi mezőgazdasági területek

A település erdői mellett a legmeghatározóbb tájhasználat a síkvidéki szántóföldi művelés. A nemesvámosi határt körben nagytáblás szántóföldek övezik. A századunk elején, főként a két világháború közötti években Nemesvámos a lencsetermesztéséről volt híres a környéken. Manapság már a takarmánynövények (búza, kukorica) napraforgó, repce stb. termesztése jellemző a településen.

3.2.1 A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó cél és a részcélok kapcsolata

A koncepció célrendszere c. 0. fejezet a jövőkép, az azok megvalósítását szolgáló célok és alapelvek kapcsolatát bemutató ábrával indul. Az ábra kapcsolatrendszerén belüli 3 átfogó célhoz kapcsolódnak a 3.1 fejezetben felsorolt specifikus célok, azok az átfogó célból levezetett középtávú célkitűzések, melyek együttes és összehangolt elérése biztosítja az átfogó cél érvényesülését. Ezek a részcélok/specifikus célok az átfogó célnál kevésbé komplexek, csak egy-egy szakterületet ölelnek fel.

3.2.2 A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

1. Ófalu fejlesztési céljai

A községközpont történelmi struktúrájából eredően konfliktusforrás. Ezen a területen jelentősebb átmenet nélkül kapcsolódik össze a történelmi Ófalu és a Kertváros területe valamint az új gazdasági területek. Cél az Ófalu területének kompakt rehabilitációja, megújul és gazdagodik az intézményi, egyházi épületek és környezetük közösségi, köztéri szerepe. A szakszerűtlen és spontán átalakításokat folyamatosan felszámolják, az építéskori értékek tiszteletben tartásával és rekonstrukciójával, a kortárs építészet eszközrendszerét használva. Ennek köszönhetően a sajátos kistelkes szerkezetű településközpont élhető és megújuló területté alakul, továbbá az új faluközpont igazgatási, közösségformáló szerepe megerősödik, az intézmények és környezetük összehangoltan fejlődik. Az Ófalu településközpontja és a Kertvárosban kialakuló új településközpont között rendezett közterületi, zöldfelületi tengely teremt majd kapcsolatot.

2. Kertváros fejlesztési céljai

A Kertváros településrészen van kialakulóban az új településközpont. Az Ófalu településközpontja és az itt kialakuló új településközpont között rendezett közterületi, zöldfelületi tengely teremt majd kapcsolatot. Cél továbbá a települési közszolgáltatások infrastruktúrájának, épületállományának fejlesztése, hogy azok mindenki számára elérhetőek, biztonságosak, magas színvonalúak legyenek. A kertváros területrészt a fiatal családok számára vonzóvá kell tenni. Megtartandó a terület kertvárosi, kellemes jellege valamint nagy zöldfelületi aránya.

3. Balácsa fejlesztési céljai

Balácsa igen gazdag régészeti leletállománnyal rendelkezik. A terület teljes körű régészeti feltárása 2017 nyarán zajlott, mely kimutatta, hogy Nemesvámos szinte teljes déli külterülete régészeti érdekelttségű. A területen a most is működő Balácsa Villa Romana régészeti bemutatóhely épületegyüttesétől a falu határáig terjedő területen témérdek leletet rejt a szántóföld. Előkerültek ókori utak és egykori elkerítő falak maradványai. Feltehetőleg az egykori villagazdasághoz tartozott ez a terület is. A település és az örökségvédelmi hatóság közös célja a gazdag régészeti kincs bemutatása, ennek érdekében szeretnék a villagazdaságot ezen a területen újra kialakítani – amennyire lehet az eredetinek megfelelő módon– és üzemeltetni azt. A megvalósítás során természetesen cél az ismeretterjesztés és a leletek megőrzése, bemutatása, amennyiben lehetséges. Javasolt a Balácsától a Tekeres-völgyig húzódó összefüggő gyalogos-kerékpáros zöldfelületi rendszer kialakítása.

4. Iparterület fejlesztési céljai

Az Iparterület a település legkiterjedtebb és gazdaságilag legerősebb termelő bázisa, amely kistérségi szinten is meghatározó szerepet tud betölteni a foglalkoztatás terén. Meg kell teremteni új termelő tevékenységek letelepedésének jogi és műszaki feltételeit, az infrastruktúra hálózat korszerűsítését. A gazdasági területek intenzíven hasznosítottak, ezzel együtt cél a szennyezett területek folyamatos felszámolása. Cél továbbá a lakó- és vegyes területek, valamint a gazdasági területek közötti közlekedési kapcsolatok (gyalogos, kerékpáros, gépjármű) megteremtése, fejlesztése. A terület környezeti terhelései jelenleg nem jelentősek, azonban törekedni kell az alkalmazott technológiák korszerű szinten tartására, a még előforduló környezeti és vizuális károk felszámolására. Meg kell vizsgálni az energiatudatos és innovatív technológiák meghonosítását, energiatakarékos műszaki megoldások alkalmazását. A jelenleg hatályos településrendezési terven az iparterület jelentős kiterjedésű, a valószínűsítésben azonban sokkal kisebb a terület beépítése, további fejlesztések számára bővebb terület áll rendelkezésre. A település célja az új településrendezési eszközök készítése során a kijelölt iparterületek kiterjedésnek felülvizsgálata.

5. Vámosi-felső és alsó-erdő fejlesztési céljai

A külterület erdős és gyepes részein cél a kialakult tájjelleg és a természeti értékek megóvása, a jelenlegi művelési ágak megtartása, az erdő- és gyepgazdálkodás dominciájának fenntartása. A nemzetközi természetvédelmi oltalom alatt álló (Natura 2000) területeken a település fő célja a védett növény- és állatfajok, közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása,

helyreállítása. Ennek érdekében a cél az erdős területeken a védendő erdőállományok állapotának, elegyarányának, korosztályviszonyainak javítása, a termőhely jelentős korlátait figyelembe vevő, igen kíméletes, a természetes erdőfejlődési és felújulási folyamatokat figyelembe vevő erdőgazdálkodási módok előtérbe helyezésével.

Az elsődleges cél a gyepes élőhelyek gyepeként való megtartása. Az Szár-hegy jelenleg is extenzív mezőgazdasági hasznosítás alatt áll, a gyepek egy részét juhokkal legeltetik, mely segítségével a gyepek cserjésedése megakadályozható. A területen a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, új nyomvonalú utak kialakítása, földutak stabilizált, vagy burkoltta alakítása nem megengedett.

A Vámosi-felső-erdő területén végzett tevékenységek és fejlesztések minden esetben a honvédelmi érdekeket figyelembe véve, azokkal összhangban történnek.

6. Tekerés-völgy és Bödölle fejlesztési céljai

A település tervei között szerepel a Balácától a Tekeres-völgyig húzódó összefüggő gyalogos-kerékpáros zöldfelületi rendszer kialakítása. A település célja továbbá a Tekeres-völgy túraútvonalainak és a turizmushoz kapcsolódó infrastruktúra elemeinek fejlesztése, karbantartása. Bödölle esetében cél a gyepes élőhelyek gyepeként való megtartása, melynek legmegfelelőbb eszköze a legeltetés.

A Tekeres-völgy területén végzett tevékenységek és fejlesztések minden esetben a honvédelmi érdekeket figyelembe véve, azokkal összhangban történnek.

7. Külterületi mezőgazdasági területek fejlesztési céljai

Nemesvámos szántóterületei esetében a település célja a kialakult tájjeleg megőrzése, a mezőgazdasági táblákat kísérő/ övező mezővédő erdősávok telepítése. Cél a külterületi táj- és területhasználat korszerűsítése, ebben a helyi közösségi részvétel erősítése, fejlesztése.

Településrészek és a részcélok kapcsolata

RÉSZCÉLOK		Ófalu	Kertváros	Balácsa	Iparterület	Vámosi-alsó és felső-erdő	Tekerés-völgy és Bödölle	Külterületi mezőgazdasági területek
3.1.1.1	Új beépítésre szánt fejlesztési területek kijelölése és rendezése							
3.1.1.2	Már működő stratégiai jelentőségű iparágak (gépgyártás, élelmiszer feldolgozás, logisztika) mellé új, a környezetre jelentős hatást nem gyakorló iparágak, energiatelepek, továbbá nemzetközi és hazai szolgáltató központok telepítése							
3.1.1.3	Szakképzés, gyakorlati képzés, szakmai átképzés támogatása							
3.1.1.4	Kis- és középvállalkozások beszállítói akkreditáltságának támogatása							
3.1.1.5	Vonzó befektetői környezet kialakítása							
3.1.1.6	Mezőgazdasági telephelyek fejlesztése							
3.1.1.7	Mezőgazdasági profil- és termékértékesítés támogatása							
3.1.1.8	Helyi termelői értékesítési rendszer, termelői piacok kiépítésének támogatása							
3.1.1.9	Tudásgazdaság megteremtése, ill. megerősítése.							
3.1.1.10	Kistérségi intézményfenntartó hálózat fejlesztése							
3.1.1.11	Közös kistérségi képzési programok megvalósítása							
3.1.1.12	Térségi közlekedési infrastruktúra hálózat (közúthálózat, kerékpárút hálózat) fejlesztése							

RÉSZCÉLOK		Ófalu	Kertváros	Balácsa	Iparterület	Vámosi-alsó és felső-erdő	Tekeres-völgy és Bódöle	Külsőterületi mezőgazdasági területek
3.1.1.13	Térségi, kistérségi turisztikai programcsomagok kidolgozása, megvalósítása és működtetése							
3.1.1.14	Gazdasági együttműködési megállapodások, vállalkozások támogatása							
3.1.1.15	Innovációs együttműködés							
3.1.2.1	Nemzetiségi csoportok tevékenységének támogatása							
3.1.2.2	Hagyományőrző néprajzi csoportok, együttesek tevékenységének támogatása							
3.1.2.3	Egyházi közösségek és programok támogatása							
3.1.2.4	Önképzőkörök tevékenységének támogatása							
3.1.2.5	Ösztöndíjrendszer kidolgozása a hátrányos helyzetű fiatalok oktatásának támogatására							
3.1.2.6	Felnőttképzés, átképzés támogatása							
3.1.2.7	Informatikai képzés minden korosztálynak							
3.1.2.8	Iskolai napköziotthonos foglalkozások, szakkörök támogatása							
3.1.2.9	Óvodai ellátás támogatása a hátrányos helyzetűek számára							
3.1.2.10	Bölcsődei szolgáltatás biztosítása 2018. december 31-ig							
3.1.2.11	Nyelvtanulás támogatása							
3.1.2.12	Idegen nyelvű óvodai, iskolai ellátás fejlesztése							
3.1.2.13	Vállalkozási ismeretek oktatása							
3.1.2.14	Emelt szintű egész éves közmunka programok							
3.1.2.15	Egészségház kialakítása, a településrészek egészségügyi ellátó intézményrendszerének fejlesztése							
3.1.2.16	A közétkeztetés személyi és infrastrukturális feltételeinek javítása							
3.1.2.17	Akadálymentes intézményrendszer és közlekedési lehetőségek biztosítása							
3.1.2.18	Időskori ellátó rendszer és intézmények fejlesztése, bővítése, apartmanházak létesítése							
3.1.2.19	A lakosság egészségtudatosságának fejlesztése							
3.1.3.1	Helytörténeti, régészeti, kulturális értékek feltárásának támogatása							
3.1.3.2	Az épített örökség értékeinek felmérése, védelmének és megújításának támogatása							
3.1.3.3	Közösségi helyek fejlesztésének támogatása (kávéház- és kocsmaprogram, ifjúsági klub)							
3.1.3.4	Települési közlekedési infrastruktúra fejlesztése							
3.1.3.5	Közműhálózatok fejlesztése							
3.1.3.6	Közösségi közlekedés hálózatának fejlesztése							
3.1.3.7	Kerékpáros közlekedés és közlekedési hálózat fejlesztése							
3.1.3.8	Rehabilitációs lakáspolitikai kidolgozása							
3.1.3.9	Védett épített örökség komplex megújításának támogatása							
3.1.3.10	A két települési központ közterületeinek rehabilitációja, közösségi köztéri funkciók fejlesztése							
3.1.3.11	A két települési alközpontot összekötő összefüggő közterületi, zöldfelületi rendszer kiépítése							
3.1.3.12	Kereskedelmi szolgáltatások körének bővítése, termelői piac, kisbolthálózat fejlesztése							
3.1.3.13	Lakóépületek, középületek energetikai megújítása, megújuló energiák használatának támogatása							
3.1.3.14	Megújuló energiát hasznosító telepek létesítése							

RÉSZCÉLOK		Ófalu	Kertváros	Balácsa	Iparterület	Vámosi-alsó és felső-erdő	Tekeres-völgy és Bódóle	Külsőterületi mezőgazdasági területek
3.1.3.15	A Tekeres-patak völgyének tájrehabilitációja, vízrendezése							
3.1.3.16	A község turisztikai szolgáltatásainak, szálláshelyeinek bővítése							
3.1.3.17	Turisztikai látogatóközpont fejlesztés a római kori villagazdaság területén							
3.1.3.18	Sport, szabadidős, rekreációs területek, létesítmények fejlesztése							
3.1.3.19	Balácsától a Tekeres-völgyig húzódó összefüggő gyalogos-kerékpáros zöldfelületi rendszer kiépítése							
3.1.3.20	A Tekeres-völgy szabadidős, rekreációs szolgáltatásainak fejlesztése, tanösvény kiépítése							
3.1.3.21	Rehabilitációs program kidolgozása a faluközponti lakóterületek megújulására							
3.1.3.22	Szelektív hulladékkezelő rendszer és szolgáltatások fejlesztése, az illegális hulladéklerakók felszámolása							
3.1.3.23	Növekvő közbiztonság							
3.1.3.24	WEB-es területi információs rendszerek kiépítése							

4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

4.1 A STRATÉGIÁHOZ ÉS A TELEPÜLÉSRENDEZÉSI ESZKÖZÖK KÉSZÍTÉSÉHEZ SZÜKSÉGES TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ADATOK MEGHATÁROZÁSA

4.1.1 Társadalmi adatok

A település demográfiai tendenciája nem követi az országos trendeket. Míg országos viszonylatban csökken a lakosságszám, Nemesvámos tekintetében, az 1980-as évektől kezdve a 2000-es évek elejéig dinamikusan nőtt az itt élők száma.

Nemesvámoson az utóbbi 10 évben ez a szám erősen ingadozó képet mutat. Míg az országos és megyei tendencia stabil fogyást mutat, Nemesvámoson a több évben meghaladta az elveszületések száma a halálozások számát. 2005 és 2011 között a településről való kivándorlás volt a meghatározó Nemesvámoson. 20012-ben azonban megfordult ez a folyamat, azóta többen vándorolnak be Nemesvámosra.

A népesség korösszetételét tekintve megállapítható, hogy az országos, és megyei trendekhez hasonlóan, Nemesvámost is az előregedés jellemzi. Nemesvámoson a 2011-es népszámlálás során összesen 930 háztartást regisztráltak. A családok száma Nemesvámoson 753 db, ebből mintegy 70%-ban van gyermek (524 db család). A településen a családban élő gyermekek száma 923 db volt 2011-ben.

A településen nincsenek jelentősebb szociális feszültségek, társadalmi konfliktusok. A településen belül a korábbi KSH adatszolgáltatás alapján nem jellemző a térbeli kirekesztés, a szegregáció jelenléte, nem található olyan terület, mely a szegregációs mutató alapján megfelelne a tényleges szegregátum feltételeinek. A településen élők identitásának erősítésében kiemelt szerepe van elsősorban a közösségteremtő, a közösségi élményeket nyújtó akciók, rendezvényeknek, az identitást elősegítő civil szervezeteknek, baráti köröknek, sportegyesületeknek.

4.1.2 Gazdasági adatok

Veszprém megyét az országosnál kedvezőbb gazdasági aktivitás jellemzi, mely a hazai átlagot meghaladó foglalkoztatási aránynak és az alacsonyabb munkanélküliségnek köszönhető. A gazdasági versenyképesség szempontjából meghatározó a település elérhetősége: Nemesvámos közúti megközelíthetősége jónak mondható, mivel a község belterületétől északra halad a 77. sz. főút (Veszprém – Tapolca). Nemesvámosról a megye- és járásközpont mindössze ~13 perc alatt érhető el. A legközelebbi autópálya csomópont a településtől körülbelül 32 perc autótúra van, mely jobbnak számít a megyei átlagnál. Nemesvámosról a főváros, Budapest hozzávetőlegesen 106 perc alatt elérhető, ami az országos átlagtól pár perccel kedvezőbb.

Nemesvámos jelentős szerepet tölt be a Veszprémi térség gazdasági helyzetében. Veszprém térségében számos neves hazai és külföldi tulajdonú vállalkozás működik ezen ágazatokban, melyek közül több is Nemesvámoson található. Ezek közül kiemelendő a két legnagyobb foglalkoztató az MTD Hungária Kft. és a Haribo Hungária Kft. Főbb gazdasági ágazatai a szerszám –és gépgyártás, a műanyag –és fémmegmunkálás/feldolgozás, élelmiszergyártás, valamint kiemelendő a növényápolási szerek gyártása is.

4.1.3 Környezeti adatok

Nemesvámos közigazgatási területét a következő európai közösségi jelentőségű Natura 2000 természetvédelmi rendeltetésű terület érinti: a Nemesvámosi Szár-hegy (HUBF20027) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület és a Csatár-hegy és Miklós Pál hegy (HUBF20008) kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület. Balaton-felvidéki Nemzeti Park adatszolgáltatása alapján Nemesvámoson az Országos Ökológiai Hálózat (OÖH) magterületéhez tartoznak a külterület északi részén fekvő erdőterületek, valamint a település belterületétől nyugatra fekvő, erdősávval szegélyezett gyepes terület, melyeket a patak mentén kijelölt ökológiai folyosó köt össze. Az OÖH pufferterületéhez tartozó terület az északi erdős magterület déli oldala valamint a közigazgatási határ déli részén fekvő erdők.

Nemesvámosban jelenleg a település lakosságának életfeltételeit, a környezeti elemeket, a táji-, természeti értékeket veszélyeztető tartós környezeti terhelés nem áll fenn. Nemesvámos közigazgatási területének teljes egésze nitrátrézkény. A Veszprém Megye Területrendezési Terve és az Országos Területrendezési Terv Nemesvámos közigazgatási határán belül nem határol le kiváló, illetve jó termőhelyi adottságú szántóterületeket. A VM TrT Nemesvámost ásványi nyersanyag-gazdálkodási övezettel érintett települések közé sorolja. A település területén A Magyar Bányászati és Földtani Hivatal jelenleg nem tart számon sem felhagyott sem működő bányát. A talajrombolás legjelentősebb formája az ásványanyag kitermelés, és a szigeteletlen hulladék lerakók, a község területén azonban nem található sem ásványanyag-kitermelés, sem hulladéklerakó. VM TrT alapján a település nem tartozik a földtani veszélyforrással érintett terület övezetébe.

Nemesvámos az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő-tervezési alegységhez tartozik. A település legjelentősebb felszíni vízfolyása a Tekeres-patak. Nemesvámos területén a felszíni víztestek kémiai minősítése jó.

A felszín alatti vizeknek kiemelt szerepe van az ivóvízellátásban és balneológiai hasznosításban. Nemesvámos a 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet alapján a felszín alatti víz állapota szempontjából fokozottan érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területen levő település, illetve ugyanezen rendelet alapján a közigazgatási terület teljes egésze kiemelten érzékeny kategóriába tartozik. A településnek van saját vízbázisa, a Nemesvámosi községi vm. A 2016 áprilisában elkészült Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony Vízgyűjtő-gazdálkodási Terve alapján a vízbázis üzemel, de kisebb termeléssel, továbbá sérülékeny kategóriába tartozik.

Nemesvámos vezetékes ivóvízellátását a Bakonykarszt Zrt. szolgáltatja. A vízbázis szennyeződés veszélyeztetettsége tekintetében egyelőre nincs veszélyben. Potenciálisan azonban a vízbázis területén található nagy mennyiségű mezőgazdasági terület (94%-os arány) miatt (nitrátszennyezés) jelentős veszélynek van kitéve. A vízbázis számára vizet adó földtani közeg is a legmagasabb veszélyeztetett kategóriába sorolt, ahogy éghajlati szempontból a mennyiség és minőség tekintetében is. A vízbázis karsztos jellegéből adódóan árvízi szempontból is jelentős veszélynek van kitéve. A felszíni vizek szennyeződéséből fakadó veszélyeztetettsége szintén jelentős. Az OTTrT Nemesvámoson országos vízminőség-védelmi terület övezetébe sorolja a község nagy részét.

Nemesvámos jó átszellőzési viszonyokat biztosít a település körül fekvő nagyterjedésű erdők, melyek következtében a légszennyezettség mértéke alacsony. Nemesvámos területén nem található légszennyezettség-mérő állomás. A légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002.(X.7.) KvVM rendelet az ország területét légszennyezettség szerint zónákba sorolja. Nemesvámos a 10. számú légszennyezettségi zónába tartozik. A község közigazgatási területén több légszennyező pontforrás működik, amelyek azonban nem okoznak kiemelkedően jelentős szennyezést.

Nemesvámos közigazgatási területén környezeti zaj elsősorban a közlekedésből származik. A településre nem készült stratégiai zajtérkép. A település legforgalmasabb közútja a 7302. számú út valamint a 77-es számú főút. A 7302. sz. út, az utóbbi években megfigyelhető jelentős forgalomnövekedése befolyásolja a zajterhelés mértékét. A 77. sz. országos főút számottevően nem befolyásolja a települési környezet zajterhelését, mivel a település belterületét nem érinti. Nemesvámoson nem halad keresztül vasúti sínpálya. A településen a légi közlekedéstől származó zajterhelés nem figyelhető meg. A község területén nincs zajterhelést okozó ipari létesítmény. A sugárzásból származó szennyezésre, illetve veszélyforrásra Nemesvámos közigazgatási területén nem rendelkezünk adattal.

Nemesvámoson a kommunális szilárd hulladék szervezett gyűjtése és elszállítása megoldott. A településen a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátását a Veszprémi Hulladékgazdálkodási Közszolgáltató Nonprofit Kft. gondoskodik. Nemesvámos szennyvízcsatorna-hálózata 1993 és 1995 között épült, a településen keletkező szennyvízmennyiség befogadója a Veszprém városi szennyvíztisztító telep. A hálózat elválasztott rendszerű, kiépítése gravitációs jellegű. A szennyvizek elvezetését, tisztítását, a szennyvíziszapok hasznosítását és ártalmatlanítását a Bakonykarszt Víz- és Csatornamű Zrt. végzi. A településen ivóvízhálózatba bekötött lakások aránya 2010 óta 100%-os, míg a szennyvízcsatorna-hálózatba bekötött lakások aránya évről évre változik, de csupán 2 század százalékkal maradt el 2014-ben a 100%-tól.

4.2 A MEGHATÁROZOTT TERÜLETIGÉNYES ELEMOK ALAPJÁN, JAVASLAT A MŰSZAKI INFRASTRUKTÚRA FŐ ELEMINEK TÉRBELI RENDJÉRE ÉS A TERÜLET-FELHASZNÁLÁSRA IRÁNYULÓ TELEPÜLÉSSZERKEZETI VÁLTOZTATÁSOKRA

Nemesvámoson a hatályos szerkezeti terven szereplő iparterület még nem teljes egészében felhasznált, jócskán vannak még beépítetlen területek így az iparterület bővítése nem indokolt, a település célja az új településrendezési eszközök készítése során a kijelölt iparterületek kiterjedésének felülvizsgálata.

A településtől délre fekvő területek régészeti értékekben rendkívül gazdagok, így a település fejlesztése ebben az irányban korlátozott. Legfőbb célja a településnek az ókori villagazdasághoz kapcsolódó turisztikai, ismeretterjesztő fejlesztések létrehozása az érintett területen, a leletek megőrzése mellett.

Nemesvámos közlekedési hálózatának vizsgálata után kimondható, hogy a település megközelíthetősége közúton megfelelő. Mind országos főúton, mind mellékúton elérhető a szomszédos települések, városok felől. Az útszakaszok forgalmi terhelése nem kiemelkedő, kisarányú teherforgalom jellemző. A települési közúthálózat kialakult, további útépitések főleg a fejlesztési területeken várhatók. A kerékpáros közlekedés lehetősége szinte

minden útszakaszon adott (kerékpáros barát, kisforgalmú úthálózat), a térségi hálózat kiépítése is megkezdődött a Veszprém felé vezető kerékpárút és a Tótvázsony felé haladó kerékpározható út megépítésével. Ennek folytatása, a térségi kapcsolatok megadása jelentős (közlekedési és rekreációs) igényt szolgál ki és a fenntartható közlekedés elveit is követi, vagyis a kerékpárosok számának növekedése az egyéni autóhasználat arányának csökkenését és a környezeti körülmények javulását eredményezi.

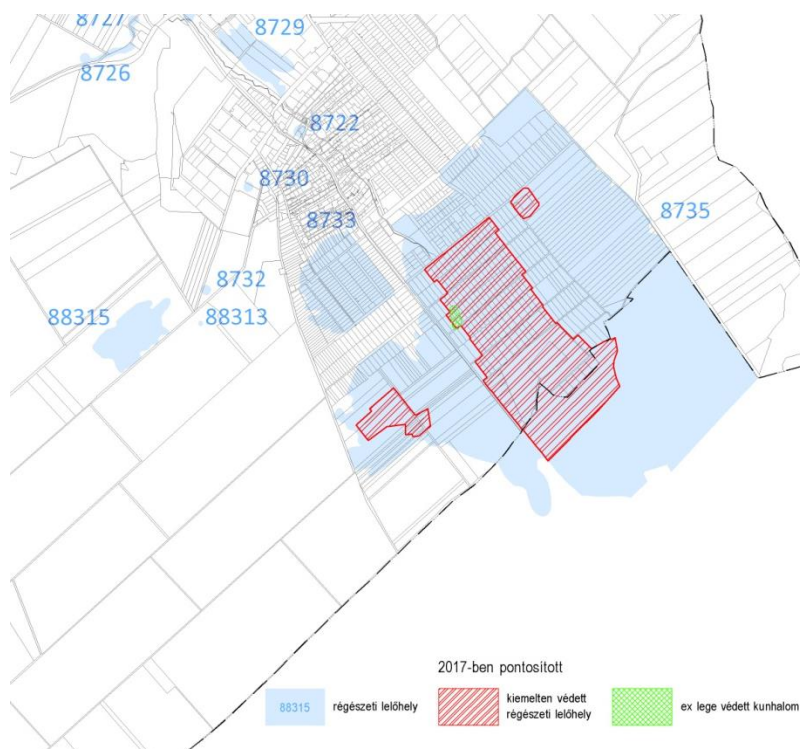
4.3 AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉKEK ÉS A VÉDETTSÉG BEMUTATÁSA, JAVASLATOK AZ ÖRÖKSÉG VÉDELMERE ÉS AZ ÖRÖKSÉGI ÉRTÉK ALAPÚ, FENNTARTHATÓ FEJLESZTÉSÉRE

Nemzetközi viszonylatban is egyedülálló Nemesvámoson a Baláca nevű terület régészeti lelőhelye hiszen, itt található a Római villagazdaság, mely egy római-kori villa és a köré épült gazdaság romjaiból rendezett nagy területen elterülő régészeti kiállítás. A részben rekonstruált villagazdaság épületegyüttese és a romkert a Magyar Nemzeti Múzeum kiállítóhelyeként üzemel. 2012-ben egy turisztikai beruházás keretében multimédiás eszközökkel, makettekkel, enteriőrökkel bővültek a látnivalók. A Közép-Európában páratlan, egykori római villagazdaság első emlékeinek feltárása a XX. század legelején, 1906-ban kezdődtek meg Rhé Gyula irányításával, a munkák azóta is folynak. Mintegy 30-40 főépület és 100 melléképület létezését feltételezik. A kb. 9 hektáros gazdaságot szabálytalan négyszögű kőfal vette körül, a birtok középpontjában pedig a bérő villája állt, hozzá csatlakozott a falakkal körülvett kert, ahol még további, különböző funkciójú épületek álltak. Az építkezést I. század végén, II. század elején kezdték meg.

Nemesvámoson 2017 nyarán friss, részletes régészeti vizsgálatot végeztek, mely pontosította és újabb régészeti érdekelttségű területeket tárt fel. Elhelyezkedésük egyértelműen jelzi, hogy a településtől délre fekvő terület, Balácapusztá kiemelten érzékeny régészeti szempontból. A Baláca településrész esetében megfogalmazott fejlesztési célok a régészeti örökség bemutatását és megőrzését célozzák. (lásd.: 3.2.2. fejezet)

A régészeti értékeket az e munkával párhuzamosan készülő örökségvédelmi hatástanulmány mutatja be.

A 2017-ben elvégzett régészeti vizsgálat alapján a további tervezések számára Baláca térségében az alábbi elvek érvényesítése határozható meg:

A fenti ábrán kiemelten védett régészeti lelőhely területe valamint az ex lege védett kunhalom területén beépítésre szánt terület nem jelölhető ki. Az ex lege védett kunhalom területén építmény nem helyezhető el. A kiemelten védett régészeti lelőhely területén épített örökségi elemek fordulnak elő. A területen belül, ahol nincs épített elem, ott elképzelhető örökségvédelmi célzatúnak tekinthető beruházás (pl római kinézetű farm, stb) megvalósítása, de mindenképpen egyedi esetenként külön-külön egyeztetve az örökségvédelmi szakhatósággal. A nem kiemelten védett régészeti lelőhely területén örökségvédelmi feladat ellátása után fejlesztések lehetségesek, de javasolt hogy beépítésre szánt területek ne kerüljenek kijelölésre.

5. A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS AZOK NYOMON KÖVETÉSE

5.1 A KONCEPCIÓ MEGVALÓSÍTÁSÁT SZOLGÁLÓ ESZKÖZ- ÉS INTÉZMÉNYRENDSZER

Az önkormányzat alkalmazhat olyan eszközöket, amelyek segítik, támogatják a fejlesztési célok elérését. Ide tartozhatnak pl.:

- Szabályozási tevékenységek a településrendezési eszközök eszközrendszerével
- Településképi engedélyezési és bejelentési eljárás
- Községi főépítész, községi főmérnök és főkertész alkalmazása
- Településképi Arculati Kézikönyv készítése
- Településképi-érvényesítési eszközök alkalmazása (Településképi-védelmi tájékoztatás és szakmai konzultáció, Településképi véleményezési eljárás, Településképi bejelentési eljárás)
- Településképi-védelem érdekében önkormányzati támogatási és ösztönző rendszer kialakítása és alkalmazása
- Fejlesztések esetén „tervalku” a közösségi érdekek érvényre juttatása érdekében (Településfejlesztési Megállapodás/Szerződés vagy Településrendezési Szerződés)
- Községmarketing célú tevékenységek (pl. marketing stratégia elkészítése, marketingkommunikáció), a magánbefektetők bevonása, a lehetséges, kölcsönösen eredményes partneri együttműködések kialakítása érdekében, valamint hogy a létesítmények kihasználtsága növekedjen, a fejlesztési eredmények ismertebbé váljanak, a község által tervezett programok minél nagyobb vonzerővel bírjanak.
- Helyi adókedvezmények, építési illeték kedvezmények biztosítása bizonyos esetekben a magántőke mobilizálása érdekében.

A községfejlesztési programok végrehajtására az önkormányzat gazdasági programjai, azon belül az éves költségvetések fejlesztési előirányzatai biztosítják a szükséges döntéseket és a forrásokat. Az Európai Unió költségvetési ciklusaihoz igazodva az önkormányzat feladata, hogy a településfejlesztési koncepcióban megfogalmazott célkitűzéseket és az egyes ágazati operatív programok pályázati, forrásszerzési lehetőségeit összehangolja.